

Forfatter: Brorson, Hans Adolph

Titel: Troens Rare Klenodie, 3. Del. Troens Midler

Citation: Brorson, Hans Adolph: "Troens Rare Klenodie, 3. Del. Troens Midler", i Brorson, Hans Adolph: *Troens rare Klenodie, 3.-7. del, samt 2 tillæg.* - 1953, 1951-56, s. 1.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brorson02val-shoot-workid54956/facsimile.pdf> (tilgået 13. marts 2024)

Anvendt udgave: Troens rare Klenodie, 3.-7. del, samt 2 tillæg. - 1953

DEN TREDIE DEEL.

TROENS MIDLER.

1. Om GUDs Ord, Loven og Evangelio.

Nr. 129.

Mel. Bind nu op i JESU Navn.

267 **L**oven er et helligt bud,
Viser os vor GUD allene
Frem for alle ting at liene,
Og at ære, som en GUD;
Intet uden ham at ynde,
Ham at elske nat og dag,
Intet uden ham begynde,
Det er lovens hoved-sag,

2. Det er og vor skyldighed,
Har vi dog af hannem livet,
GUD allene hver har givet,
Hvad hand har, og kænd og veed.
Kunde vi dog intet finde
Ham til vederlag igien,
Bør dog alle være sinde
Vendes til hans ære hen.

3. Deraf og nødvendig maa
Følge, som udi en kiede,

Nr. 129. JJ-7.

Nr. 129. Original. En salme om lov og evangelium. V. 1-3: Loven, udtrykt i budet om kærlighed til Gud og næsten (Mt. 22, 37-40). V. 4: Synsfaldet gjorde mennesket almægtigt til at holde loven. V. 5-7: Siraqs eller sydafaldet lovede Gud en frelse; den blev virkeliggjort af Jesus, da han tog lovens forbandelse på sig, og evangeliet herom stiller nu mennesket over for evighedsvalget. V. 8-10: I verden vil man dog vige uden om valget; man prøver at løsrive synd med frelse, men er da stadig under lovens dom. V. 11-12: Lever man derimod med Jesus, er lovens trusel borte; man får kraft ved Helligånden, og loven får nu en ny betydning som vejleder på himmelvejen. V. 13: Bøn om vejledning. — 1, 2: viser] anviser, byder. — 2, 5-8: Sejr om vi ikke kan finde noget at give Gud som vederlag, bør i hvert fald hele vort sind (alle være sinde) være optaget af at ære ham. — 2, 5: kunde] vistnok = kunne (knn). -- 3, 2: udi en kiede] i nøje sammenhæng.

1

Al vi skal vor næste glæde,
Og til haande gierne gaae,
Hvad man nu sin GUD vil yde,
Som det ikke har behov,
Dette skal vor næste nyde
Efter kiertighedens lov.

4. Dette bnd om kiertighed
Stod i Adams hierte skrevet,
Blev ved synden sønderrevet,
Da hand faldt i døden ned,
Lyst at vilde, kraft at kunde
Holde lovens varetægt,
Sank ved Adams fald til grunde
For den hele Adams slægt.

5. Da nu hele verden laae
Under HÈrrens dom og vrede,
Straffen den var ogsaa rede,
Som der skulde følge paa,
Da begyndte GUD at tale
Om sin egen kiere søn,
Som hans vrede skulde svale
For det gandske Adams køn.

6. Det var nu et andet ord,
Verdens jammer at fordrive,
Og at faae igjen til live
Alle folk paa denne jord,

3, 5: som] hører til GUD i l. 5. — 4, 4: l. Mos. 3, 3. 19. 22; ved døden tænkes der her på åndelig og evig død. — 4, 6: holde lovens varetægt] overholde lagtagelsen af loven. — 4, 7: til grunde] til bunds (som i havet), jfr. nr. 55, 3. 6. — 5, 5: Forsætningen, begyndende med da i l. 1, omfatter l. 1-4; med da i l. 5 begynder eltersætningen. — 5, 5-6: l. Mos. 3, 15: ordene om, at kvindens sæd (i: Kristus) skal kruse slængens hoved. — 5, 7: Rom. 5, 9; 1. Thess. 1, 10. — 5, 8: kiere] slægt. — 6, 1: det var nu et andet ord] det, nemlig hvad Gud lovede om sin søn (5, 5-8), var en anden tale end den om dom, vrede og straf (5, 1-4). Resten af v. 6 udvikler så, hvad der lå i Guds løfte.

268 Lovens svare bænd og torden
Skulde JEsu eene slaae,
Og det arme folk paa jorden
Skulde evig glæde faae.

7. Det er ogsaa evig vist,
Hvo sig vil til JEsu vende,
Hans forbandelse har ende,
Hand skal evig glædes hist,
Men vil nogen ikke lyde
Livets evangelium,
Evig skal hand det fortryde,
Det er ordets hoved-sum.

8. Tænk mig nu engang, hvordan
Staaer det til i verdens rige,
Synden skulde man undvige,
Der vil verden ikke an,
Det er sagen, det er knuden,
Syndens lyst man have vil,
Mener dog man des foruden
Nok kand høre JEsu til.

9. Slige staae endnu udi
Deres synders skam og blusel,
Under vredens haarde trusel
Og det mørke slaverie.
Løven skielder dem og truer
Med Guds vredes svare bænd
Og forfærdelige luer
I en evig pines stand.

6, 5: bænd] baand J37, trykleji, 9, 1: staae] stour J34.

6, 5-6: Gal. 3, 13. — 6, 5: bænd] forbandelse; torden] se under nr. 1, 3, 3. — 6, 6: skulde JEsu eene slaae; skulde raamme Jesus aene og ikke menneskene. — 7, 1-4: Joh. 8, 16. — 7, 6: Livets evangelium] evangeliet om evigt Liv. — 8, 4: vil ikke an] vil ikke være med. — 9, 3: vreden] Guds vrede. — 9, 4: det mørke slaverie] trældommen under Satan og synden, jfr. nr. 112, 1, 2. — 9, 5: skielder] irettesætter el. anklager. — 9, 8: stand; tilstand.

10. Intet gielder, at man her
 Sig paa JESU død beraaber,
 Og en cvig frelse haaber,
 Naar man synden dog har kier,
 Her maa skee en ret forening
 Mellem GUD og os igien,
 Det er ordets rette mening,
 Der vil det os have hen.

11. Har vi ham, som har betalt,
 Har vi ham, som fyldest gjorde,
 Da er lovens trusel borte,
 JESUS har det klaret alt,
 Ja hand selv os kræfter giver
 Til at følge lovens bud, 269
 GUD den Hellig Aand os driver,
 At vor gieruing skeer i GUD.

12. Da er loven os et speyl,
 Som vi kand for øyne sette,
 Altid meer og meer af rette
 Vore mange synde-feyt,
 Da er loven intet andet
 End en hellig himmelstie,
 Ja med hiertens fryd beblandet,
 Naar man gaaer kuns ret deri.

13. Søde JESU, lad da ey
 Satan mine øyne blinde,
 Lær mig ved dit ord at finde
 Himmeriges rette vey,
 Dig, kun dig af alle kræfter
 Ret at søge, ret at faae,

10, 1: *intet gielder*] det har ingen gyldighed, betyder intet. — 10, 5: *forening*] forening. — 11, 2: *fyldest gjorde*] ydede Gud fuld erstatning el. oprejsning (satisfaktion) for synden. — 11, 5: *kræfter*] nemlig ved Helligåndens gerning, 1.7-8. — 11, 8: *af*] så at. — 12, 1: *loven et speyl*] jfr. Jak. 1, 23-25. — 12, 6: *himmelstie*] en sti, der fører til himlen. — 12, 8: *deri*] på himmelstien, jfr. ar. 190, 13, 8-10 (-14, hvor vi siger *spåe*).

Dig at følge troelig efter,
Ind med dig i himlen gaae.

Nr. 130.

Mel. Paa GUD allene.

Jeg er den eene
Alvise stærke GUD,
Mig skal du tiene,
Og frygte mine bud,
Dermed bemandel,
Foragt al verdens vind,
Elsk mig, ey andet,
Af gandske siel og sind,
Tro mig, om vandel
End gik i sielen ind.

2. Du skal ey tage
Mit navn forfængeligt,
Straf skal hand smage,
Som understaaer sig sligt,
Ey hande, svære,
Og skuffe ved mit navn,
Ney du skal lære
Det i dit hiertes favn,
Thi det skal være
I al din nød din havn.

Nr. 130. J:7.

Nr. 130. Original. Ligesom nr. 129 en salme om lov og evangelium. Men her er det de 10 bud (2. Mos. 20, 3. 7-17; 5. Mos. 5, 7. 11-21), hvori loven bærer udtryk. De gennemgås i v. 1-10, et bud i hver; vers; gengivelsen viser påvirkning af Luthers forklaringer i den lille katekismes udtalelse ved det 6., 9. og 10. bud. Betragtningen af Guds bud afviger i v. 11 dipteren en behandling af hjertets forberedelse og admagt, og derefter følger i v. 12-16 salmens evangeliske del. — 1, 1-3. 7-8: 5. Mos. 6, 4-5. — 1, 4: frygte] have æretrykt for. — 1, 5: bemandel] styrket, gjort modig. — 1, 6: vind] storm og modvind c]. måske tomhed, tant. — 1, 7: ey andet] du må ikke elske andet end Gud, svarende til det 1. bud om ikke at have andre guder. — 1, 9: tro mig] stol på mig. — 1, 9-10: om vandel end gik i sielen ind] Billede på dødelig fare, Sl. 60, 2. — 2, 1-2: tage forfængeligt] behandle letfærdigt; i ældre oversættelser lød det 2. bud: »Du skal ikke tage Herrens din Guds navn forfængeligt«. — 2, 3-4: 2. Mos. 20, 7b. — 2, 5: svære] sværge. — 2, 6: skuffe] datidens gengivelse af trågen (bedrage) i Luthers forklaring til det 2. bud (således Pontoppidans katekismusforklaring, 1737).

3. Tag hvile-dagen
Særdeles vel i agt,
At drive sagen 270
Af gandske flid og magt,
GUds ord at høre,
Og faae i hiertot fat,
Derefter gjøre
Alvorlig dag og nat,
Og andre føre
Til denne himmel-skat.
4. Viis mod din fader
Og moder lydighed,
Alt got jeg lader
Da paa dig flyde ned,
Giv dennem lære,
Som du skal tiene her,
Meest dem, som bæere
Og bruge magtens sverd,
Lyd dem, som lære
Dig himlens vandrings-færd.
5. Slaa ey din næste,
Langt mindre slaa ihjel,
Men søg hans beste
Og gavn til liv og siel,
Bort klammers hede
Og bitre miners mord,
Bort had og vrede
Af hele verdens jord,
I satans rede
Min naade aldrig boer.

3, 3: *sagen*] den sag, som det gælder om søndagen, nemlig Guds ord at høre og faae i hiertot fat. 1, 5-6. — 3, 9-10: I Pontoppidans gengivelse af Luthers forklaring hedder det om Guds ord, ikke blot: »det gjerne høre af andre», men tillige: »og lære andre». — 4, 3-4: 2. Mos. 20, 12. — 4, 7-10: Pontoppidan, stk. 161, regner »Dyrigheds-Personer, ... Præster, Skole-Mestere til dem, der ifølge det 4. bud skal søges». — 3, 4: *hu*] legeme. — 3, 5-8: Mt. 5, 21-23; 1. Joh. 9, 15. — 3, 5: *klammer*] klammeri. — 3, 9: Hvor der er had, har Satan en rede.

6. Du skal og ikke
 Bedrive horerie,
 Den satans strikke
 Ved nauden gik forbi,
 Fly den, der agler
 At gaac i lyster blind,
 Vær reen i fagter,
 I ord og alt dit sind,
 Som den, der tragter,
 At gaac i himlen ind.

7. Du skal ey tage,
 Hvad andre hører til,
 Ved list og plage,
 Paa ting, i kiøb og spil,
 Fiye ladheds sæde,
 Og æd dit eget brød,
 Tug del med glæde
 Som af min haand og skiød,
 Jeg vil dig klæde
 Og føde til din død.

8. Lad dig ey finde
 Paa falskheds vrangt sti,
 Lad retten vinde,
 Staa de fortrykte hi,
 Set ey din næste
 En klak og lyde paa,
 Tal til hans beste,
 Som kand med sandhed staae,
 Jeg vil befæste
 Din gang og med dig gaac.

271

6, 3: *strikke*] snare. — 6, 4: *ved nauden*] ved Guds nådes hjælp. — 7, 3: *ved ... plage*; »med Vold«, som det hedder i Pontoppidans gengivelse af Luthers forklaring. — 7, 4: *paa ting*] i retten; der tænkes vel på en uretfærdig dommer, Pontoppidan, stk. 233, 6. — 8, 6: *klak*] plet. — 8, 8: *som*] hvad der; *med sandhed staae*] staaende overens med sandhed.

9. Du skal ey vilde
 Din næstes eye faae,
 Stop utugts kilde
 I hærtets dybe vraae,
 Lød dig fortryde
 Den mindste stoltheds vind,
 Lær strax at bryde
 Af vellyst i dit sind,
 Saa skal der flyde
 En himmel-lyst deriud.

10. Merk ydermere,
 Din næstes hustruc skalt
 Du ey begiere
 Og hvad hand eyer alt,
 Mit billeds ære,
 Fuldkommenhedens pragt,
 Mig liig at være
 I hellighedens dragt,
 Det skal du bære,
 Og tænk hvem det har sagt.

11. O Jesu lilde!
 Du kiender min natur,
 At hærtets kilde
 Er skiden, beesk og suur,
 Hvor jeg ey kunde
 Det mindste selv formaae,
 Men slet til grunde
 I døden skulde gaac,
 Om ingenlunde
 Var anden hielp at faae.

V. 9 forbyder ud fra det 9. bud forskellige former af ondt begær, hvortil også henregnes stolthed, l. 6. — 9, 6: den mindste stoltheds vind] så lidt som blot et vindpust. — V. 10: Med l. 4 er opregningen af budene forbi. Tænk et punktum derefter. L. 5-10 sammenfatter som slutning levens krav i det at bære Guds billede (1. Mos. 1, 26-27; Kol. 3, 10); fuldkommenhed og hellighed (Mt. 5, 48; 1. Pet. 1, 15). — 10, 10: tænk hvem det har sagt] tænk på, at det er Gud selv, som har sagt det. — 11, 5: hvor] hvorledes. — 11, 7: slet] fuldstændig. — 11, 8: i døden] enten = når døden kommer, eller: i åndelig og evig død.

12. Men skaden heles
I dine vunders blod:
Du har aldeles
Giort for os pligt og bod,
Til dig at rønde
Gjør al min byrde let,
Dig ind at spende
I troens arme tet,
Det gjør en ende
Paa lovens strenge ret.

13. Da kand jeg trøstig
I loven kige ind,
Og trine lystig
I et fornøyet sind,
Al verdens mørke
Forsigtig gaae forbi,
Og dig ret dyrke
I alt mit levnets sti,
Du est min styrke
At vandre derudi.

272

14. Hvad mig da feyler
I dette svage loer,
Naar jeg mig speyler,
Og ind i loven seer,
Det vil jeg rette
Ved aandens vise lugt,
Men alting sette
I dine vunders frugt,

12, 1-2: Rom. 5, 9; Ef. 1, 7; 1. Joh. 1, 7. — 12, 4: gøre pligt og bod] udstå straffen. — 12, 5: til dig at rønde] at ly til dig. — 12, 7: spende] lykke, omfavne. — V. 13-14: Når forsoningen ved Jesu blod, modtaget i tro, har gjort ende på lovens strenge ret (v. 12), får loven en ny betydning som en hjælper. I 13, 1-2; 14, 1-6 udtrykkes dette under billedet af loven som et spejl, hvori den kristne ser sine fejl, så han bliver i stand til ved aandens vise lugt at få dem rettet, jfr. nr. 128, 13; Jak. 1, 23-25. Men 14, 7-10 frembæver, at alt dette stadig må hvile på Jesu vunders frugt o: den uforskyldte syndsforløselse, hvorved lovens trette o: dens sirløge er udelukket. — 13, 3: trine] gå frem. — 13, 3-4: lystig, fornøyet] om åndelig glæde, jfr. nr. 6, 1, 2, 7. — 13, 5: af verdens mørke] vel om de sataniske åndemagter, Ef. 6, 12, hvor man i ældre tid læste: i denne verdens mørke. — 13, 8, 10: jfr. nr. 128, 12, 8: sic, hvor vi siger »pæc. — 13, 10: af] til at.

Da lovens trette
Er gandske udelukt.

15. Jeg vil ey nøyes
Med verdens døde troe,
Hvor intet pløyes,
Og syndens tidsel groe,
Vil du dig give
Saa gandske til mig hen,
Da maa jeg blive
Jo gandske din igien,
I død og live,
At følge dig min ven.

16. Saa skee dig ære,
O JEsu, for din død,
Som lovens here
Har for mig gjort saa sød,
At jeg kand træde
De onde lyster ned,
Og gaae med glæde,
Af verdens glæde keed,
Til brude-sæde
I evig herlighed.

Nr. 131.

Mel. En hver, som troer etc.

Guds riges evangelium
Er sødt som honning-kage,
Naar det kun faaer i hiertet rum,
At man det ret kand smage,

Nr. 131. 15-1.

15, 2: Jak. 2, 17. 26. — 15, 3: *hvor intet pløyes*] hvor der ikke gøres noget for at få ukrudtet op. — 15, 4: *tidsel*] flertal. — 15, 8: *igien*] til gengæld.
Nr. 131. Original. — 1, 1-2: Ordsp. 13, 24: »Lige taler er en honningskage, sød for sjælen og en lægedom for legemet»; Sl. 118, 103: »Hvad var dine ord sødere for min gane end honning for min mund». Med *honning-kage* kan der være tænkt på vaskagen med honning i, jfr. 1. Sam. 14, 26-27, eller måske på den bagte honningskage. — 1, 4: *af*] så at.

Da er det sielens honning-mad,
Gjør hjerlet let og mæt og glad
Og smuk i JEsu øyne.

2. Det søde ord er kommen af
GUDs egen mund og hjerter,
Det er et kys, som GUD os gaf,
Mod al vor nød og smerte,
Det er GUDs eget hjerter kraft,
Som bliver til en honning-saft
Mod syndens hyld og plage.

273 3. Vansmægtet siel, hvi gaaer du saa
Forknust i jammers sukke?
Kom hid, her er jo nok at faae,
Her er jo nok at plukke,
Kys ordet i din JEsu mund,
Og synk det ned i hjerlets grund,
Saa skal du trøst fornemme.

4. Est du i synden haardt hespendt,
Som du har her bedrevet,
Her er en skrift fra himlen sendt,
Kom, læs hvad der staaer skrevet:
Saa sandt GUD lever, vil hand ey
Til dine sukke sige ney,
Men kierlig mod dig tage.

5. Tag dette ord kun i din mund,
Og leg det paa din smerte,
Suk kun til GUD af hjerlets grund,
Saa rører du hans hjerter,

2, 3: *gaf* | *gav* J⁶⁻⁷. 2, 5: *dét* | *der* J²⁻⁷. 4, 1: *est* | *er* J⁶⁻⁷; *haardt* | *hart* J²⁻³.

2, 3-4: Lk. 18, 20. — 2, 6: *honning-saft* | i ældre tid brugt = honning. — 3, 4: Nyt billede, denne gang fra plukning af legeurter, jfr. nr. 173, 8. — 5, 5: jfr. hos Kånge: »Kys Jesu læber og giv agt Paa hvad han har til afskeed sagt« («Gak under Jesu kors at staae»), måske fra Ordsp. 24, 26: »Man skal kysse læberne på den, som svarer rette orde. — 4, 1: *hespendt* | *betrængt*, *angrebet*. — 4, 5-7: Ez. 33, 11. — 5, 2: *leg* | *læg*.

Gak lige til i JEsu navn
 Hen ind i naadens søde favn,
 Gud under dig det gierne.

6. Hand er dog ey saa haard og grum,
 Som satan ham beskriver,
 Hand er, som evangelium
 Den sag saa mægtig driver,
 En fader, hiertemild og sød,
 Som favner hver i naadens skiød,
 Der sig kun vil omvende.

7. Kom, set dig som en flittig bie
 I ordets blomster-euge,
 Søg selv, hvad kraft der er udi,
 Bliv ved at sue længe,
 Saa faaer du homning vist og sandt,
 Det blod, af JEsu vunder randt,
 Du kandst i ordet finde.

8. Du tænker, varst du selv kun god,
 Da vilde du ey tvile,
 Men føler du i hiertets rod
 De onde lysters pile,
 Da er dit hierte snart forsagt,
 Fordi du selv har ingen magt
 Til synden bort at drive.

274

9. Ney! siig mig, fegter du da ey
 Med dine egne kræfter,
 Og selv vil finde himlens vey,
 Det leer kun satan efter,
 Just derfor maas det stolte sind
 I den sin afmagts klemme ind,
 At naaden rum kand finde.

7, 7: *hørdst* kan J¹⁷: 8, 1: *varst* var J¹⁷: 8, 2: *tvile* tvilte J²:

6, 4: *driver* taler indtrængende om. -- 6, 6: Billedet af en fader, som tager barnet på skødet og omfavner det. -- 7, 1-2: Homningbilledet er her ændret; der tænkes ikke som i v. 1 på mennesket, der vederkveger sig ved homning, men på bien, der suger saften af blomsterne. -- 9, 7: *af*: for at.

10. Din egen gjerning intel løv,
 Ey heller kand fortiene,
 Men JEsu søde naade gjør
 Den gandske sag allene.
 Kun hen til ham i hiertens troe,
 Saa faaer din siel en liffig roe,
 Naar det kun skeer alvorlig.

11. Og var din synd end nok saa stor,
 Den har dog lidt at sige
 Mod kraften i GUDs sande ord
 Og naadens sterke rige,
 En hver som troer skal naade faae,
 Det være, hvo det være maa
 I alle verdens lande.

12. Du siger: kand GUDs kjerlighed
 Vel saadan een antage?
 Jeg siger, at hund bliver vred,
 Om du vil staae tilbage,
 Men kommer du i hiertens bod,
 Saa skal du see, hand er saa god,
 Som ordet ham beskriver.

Nr. 132.

Mel. Alleneste GUD i himmerig.

Op alle folk paa denne jord,
 GUDs kjerlighed at kiende,

Nr. 132. J¹⁻⁷.

10, 1: *tør]* har lov til el. hehver. -- 10, 3: *gjer]* udretter, gennemfører. -- 11, 4: *rigel] magt.* -- 12, 2: *saadan] sen]* sådan en som mig. -- 12, 4: *staae tilbage]* holde dig tilbage fra at modtage nåden.

Nr. 132. Original. Salmen er ejendommelig ved sin forening af strengbed og mildhed. V. 1 kundgør i en hovedsag evangeliet om Guds nåde. Derefter retter v. 2-6 et skarpt angreb mod dem, der bruger dette nådebudskab som beroligelsesmiddel under et liv i synd. V. 7-8: Imidlertid har disse skarpe ord åbenbart gjort digteren ængstelig for, at de netop kunne blive ramt, så modet blev taget fra de ubøje afæde; derfor forkynder han med særlig styrke den åbne adgang til Guds kjerlighed i Kristus, (selv han samtidig peger på den kraft til et nyt liv, som dette budskab rummer, når det virkelig bliver modtaget. V. 9 slutter salmen med hen for nådesordets forkyndelse.

Som raabes ud ved livets ord
Til hele verdens ende,
At alle arme syndre maae
Kun komme hid og naade faae,
Ja evigt liv og glæde.

2. Jeg veed vel mangen suer gift 275
At disse naades brystet,
Og bruger saadan hellig skrift
Til skiul i deres lyster,
Man siger: det har ingen nød,
Beraaber sig paa JESU død
I alle sine synder.

3. Man sover tryk ved ordets glæds,
Som burde dem at vække,
Man bruger det som horens krands,
Sin skidenhed at dække.
Saa drive de med ordet spot,
Dog mene, saa er alting got,
Skiønt JESUS aldrig søges.

4. Nu, det er vel en sag, som kand
Umuelig nok begrædes,
Man agter det for naadens stand,
at naaden undertrædes,
Man bruger ordet som et sværd,
At naaden ey kand komme nær
Til deres arme hjerter.

5. Hvor mangen tænker ey paa GUD,
Undtagen, naar de mindes,

1, 7: *evigt*] *evig* J²⁻⁷. 2, 2: *naades*] *naadens* J⁶⁻⁷. 3, 3: *bruger*] *hænger* J⁷: *horens*
krands] *hoved-krands* J¹⁻².

1, 3: *livets ord*] Job. 6, 68; Ap. G. 5, 20; Fil. 2, 16. — 2, 3: *saadan hellig skrift*] hvad
den hellige skrift siger om nåden. — 3, 5: *så*] således. — 4, 3: *nådens stand*] til-
standen under Guds nåde. — 4, 5-7: Den falske trost ved ordet om nåden er som
et våben, der afværger den sande tilgivelse. — 4, 6: *af*] så at. — 5, 1: *hvor mangen*
tænker ey paa Gud] hvor mangen er der, som ikke tænker på Gud. — 5, 2: *naar*
de mindes] når de bliver påmindet om.

At sielen maa af synden ud,
Om naaden ret skal findes,
Da raabes der, at GUD er from,
Da roses evangelium
Til nauden at foragte.

6. Dog des u-sglet maa man ey
Den bange siel forvilde,
Her bør at være aaben vey
Til JESu vunders kilde,
Det søde maa ey giøres surt,
Men her skal læres reent og puurt,
Hvor høyt vor GUD os yder.

276

7. Ja det, at GUD er mild, og lod
Sig ved sin søn forsoné,
Det ord om JESu død og blod,
Det har saa stærk en lone,
At det opvækker den igien,
Som døde før i synden hen,
Naar hand det ret annammer.

8. Det skinner ind i hiertets nat,
At det i sielen dages,
Og JESus, den forborgne skat,
I troen favne-tages,
Da bliver vores vandring nye,
Da vil og kand man synden flye,
Og følge JESum efter.

9. Saa lad, o hierte søde GUD,
Dit ord i kraft forkyndes,
Og dette milde himmel-bud
I hele verden yndes,
At folk maa see, hvor sød du est,
Og holde daglig fryde-fest
I JESu rige naade.

6, 5: [from] mild. — 9, 1: [hierte] kære.

Nr. 133.

Mel. Hertilig mig nu længes.

Hvor lystig, sød og yndig
 Er deres fjødders lyd,
 Som kraftig, liflig, fyndig
 Bebuder fred og fryd
 De bange og de arme,
 Som føle syndens byld,
 At GUD sig vil forbarne
 For JESU pines skyld.

2. Den lov, som GUD har givet,
 Er vel et herligt bud,
 Men skaffer ingen livet,
 Og fører ey til GUD.
 Naar vi den gift fornemmer
 Af kjødets onde lyst,
 Og satan hertet klemmer,
 Veed loven ingen trøst.

3. Hun vil, at sielen efter
 GUDs villie skal gæse,
 Dog dertil ingen kræfter
 Hos hende er at faae,
 Hun siger, vi skal høre
 Den GUD, som os har skabt,
 Men evne, det at gjøre, 277
 Har sielen gandske tabt.

4. De onde kand hun vække
 Med hendes tordenslag,
 Samvittigheden skrekke
 Med dommens store dag,

Nr. 133. *Jl-5.*

Nr. 133. Oversættelse, Wir lieblich, sanft und süsse, J. W. Petersen, Scher. s. 662. — 1, 1-4: Es. 52, 7; Rom. 10, 15. — 1, 1: *lystigt frydføld.* — 1, 3: soml hører til deres i 1. 2. — 1, 4-5: Meningen er, at de bebuder de bange og arme (fattige) fred og fryd. — 1, 7: at nemlig at, forklaring af, hvad der lå i *fred og fryd*, 1. 4. — 2, 3: *skaffer ingen livet* Gal. 3, 21. — 3, 1: *hør* loven.

Hvordan GUDs vrede brænder,
Naar hun er overtraad,
Men naar man det erkjender,
Saa veed hun ingen raad.

5. Saa prædiker de arme
Det ret i hietet ind,
At GUD sig vil forbarne
Med meer end faders sind,
At gjøre dennem rene
I JESu dyre blod,
Og livets kraft forlene
I deres hietle-rod.

6. GUD, som os skulde straffe,
Har selv udi sin søn
Os redning vildet skaffe,
Da syndens beeske løn
Blev lagt paa JESu hiete,
Da hand for verdens flok
Til døden lod sig smerte,
Det var betaling nok.

7. Vi røve GUD hans ære
Med synd saa tyk som sand,
Og satans merke bæere
Af Evns øbletand,
GUD selv vor borgen bliver,
Da det om redning galdt,
Og sig i døden giver,
At faae vor gieldt betalt.

4, 6: *overtraad*] *overtraadt J+7.*

5, 1: *prædiker*] *imperativ.* — 5, 5-8: 1. Joh. 1, 7; Joh. Ab. 7, 14. — 5, 5: *af*] *for ut.* — 5, 7 og 13, 7: *forlene*] *slæmke.* — 6, 7: *hietet*] *pine.* — 7, 2: *saa tyk*] *så tæt.* — 7, 4: *Evns øbletand*] *Evns tand, hvormed hun ved syndefaldet bed i øblet, 1. Mos. 3, 6: den tænkes vel at have bidt et satansøbbe i Iudas efterkommere. Billedet er Brorsons.* — 7, 5: *GUD*] *Kristus, som er sand GUD; borgen*] *garant, der indestår for betalingen.* — 7, 8: *af*] *for ut.*

8. Vor jammer hand paaager,
 Dog gandske synde-fri,
 I alle andre plager
 Et menneske som vi,
 Ja meer, i alt det andet
 Af satan, synd og nød
 Blev fristet, ja forbandet
 Til korsets beeske død.

9. Der haver hand da kæmpet 278
 Med GUD, som han forlod,
 Og al hans vrede dæmpet,
 Der hand sin prøve stod.
 Det havde at betyde,
 Den hele satans leyr
 For os at giennembyrde,
 Og vinde saadan seyr.

10. Nu er vor GUD forsonet
 Og al vor skyld forladt,
 Vor JESUS hand er kronet
 Og GUD ved siden sat,
 Og satan hand maa høre
 Den sag med skændsel paa,
 Hvad vil hand os nu gjøre,
 Han kand hand ikke naae.

11. Nu maa den slange vide,
 Naar hand os fange vil,
 Den hos GUDS høyre side,
 Hand siger ney dertil.
 Hand kiender vor formue,
 Hvor lidet vi formaae.

8, 4: *menneske]* menneske J^{1-3, 6-7}.

V. 8: Hebr. 4, 15; Gal. 3, 13. — 8, 1: *paaager]* påtager sig. — 8, 3: *alle andre plager]* bortset fra synden. — 9, 1 2: Mt. 27, 46. — 9, 3: Rom. 8, 9; 1. Thess. 1, 10. — 9, 4: *der]* da. — 9, 6: *leyr]* her vel fæsnings. — 10, 4: *GUD ved siden sat]* sat ved siden af Gud, Mk. 16, 19. — 10, 8: *hans]* Jesus. — 11, 3: *der hos Guds høyre side]* Jesus, som sidder ved Guds højre hånd. — 11, 5: *formue]* evne.

Hand selv vil safan kue,
At vi kand seyren faae.

12. Fri ere vi og blive
Fra lovens tordensky,
GUD vil i hiertet give
Sit eget sind paa nye,
Hans aand vil hiertet sette
I kjerlighedens brand
Og al vor vandring rette
Til himlens fryde-land.

13. Saa har da lovens trusel
Fremdeles ingen fynd,
Guds søn har skiult vor blusel,
Og gandske reen fra synd
Os stiller for sin fader,
Og lindrer al vor vee,
Ey fra sin haand os lader,
Før vi ham faae at see.

279

14. See, der er mad at smage
I evangelio
For dem, som synder plage,
Og søge siele-roe,
Som dødens beske ruiner
Og safan lange gjør,
Samvittigheden pincer,
Og lukker naadens dør.

15. Her ingen vrede findes,
Vor straf vor JEsus leed,

13, 5: *stiller*] *stillet* J⁶⁷. 13, 6: *vee*] om J²⁻³. 14, 1: *der er*] *det er* J¹. 14, 3: *synder*] *synden* J¹⁻⁵, sikkert en konstant trykfejl, orig.: *kennt die ihr seyð beladen mit sünden um und um.*

13, 2: *fremdeles*] *fremtidig*; *fynd*] *kræft*. — 13, 3: *blusel*] *skam*. — 13, 5: *stiller*] *fremstiller*, Kol. 1, 22. — 13, 7: *lader*] *slipper*. — 14, 1: *mad*] *sjæleføde*, Jtr. Joh. 6, 27. — 14, 3-4: *Sætningsbygningen er uenejngtig, icke som er objekt for pløge*, subjekt for søge, Jtr. Lr. 162, 9, 6-7. — 14, 7-8: *hvem samvittigheden pincer, og for hvem den lukker naadens dør.*

Og alle saar forbindes
 I JEsu blod og sveed,
 Her ængstes intet hierte,
 Al fare er forbi,
 Thi JEsu død og smerte
 Har gjort os gandske fri.

16. GUDs søn, vor viisdom bleven,
 Var satans magt for klog,
 Som blev med skam fordreven,
 Før hand sig vare tog,
 Retfærdighed hand bliver
 Os, naar vi naade faae,
 Og hellighed i iver
 Paa livets vey at gaae.

17. Den sag var høy og vigtig,
 At redde Adams kiøn,
 GUD kom og gav os rigtig
 Sin egen kiære søn,
 I ham sit eget hierte
 Og alling gandske hen,
 Og det en steen maa smerte,
 Hand elskes lidt igien.

18. Den naade vil jeg prise
 Til døden inderlig,
 I gierning vil jeg vise,
 Hvad hand har gjort mod mig,
 Jeg vil ham evig tiene,
 Og den retfærdighed,
 Hand vilde mig forlene,
 Er al den pragt jeg veed.

V. 16 er bygget over 1. Kor. 1, 30, hvor det hedder, at Kristus var bleven os **vi-**
dem, retfærdighed, helliggørelse og forløsning; originalen har alle 4 ord; men
 Brorson har ikke fået det sidste med. — 16, 3-4: som, hand] Satan. — 16, 5-6:
retfærdighed; den retfærdighed, som Gud tilregner uorskyldt: naar vi naade faae,
 jfr. 16, 6-7; Rom. 4, 5-6. — 16, 7-8: *hellighed* bliver Kristus os ved at fremkalde
 iver eller paa livets vey at gaas. — 16, 8: *livets vey* Jer. 21, 3; Mt. 7, 14. — 17, 2:
 Eien] sigt. — 17, 3 *gør* hæver sammen med *gandske* her i l. 6. — 17, 7-8: Bro-
 rsons tanke, som ikke findes i originalen, jfr. nr. 11, 5. — 17, 8: *igien*] et gengæld.

19. Min JESum blaa og blodig
 Jeg har i troen paa,
 Og dermed vil frimodig
 For Herrens ansigt slaae,
 Vil synd og satan skade,
 Jeg tager JESum fat,
 Hand kand mig ey forlade,
 Hand er min egen skat.

280

Nr. 134.

Det er et lifligt ord,
 At JESus selv er kommen,
 At GUD vort kjød paatog,
 At verdens mørke jammer-krog
 Har saadan himmel-tryd fornommen,
 Ja! hvo den sag har ret belænkt,
 Maa nok vor GUD et offer bringe,
 At hiertet kand i livet springe,
 Fordi hand os sin egen søn har skenkt,
 Det er et lifligt ord.

2. Det er et lifligt ord,
 De svage at forbinde,
 At JESus, som er sat
 Thi arme syndres deel og skat,
 Kand synd og døden overvinde,
 Hvo paa ham troer er fri fra synd,
 Og skal ved JESu naades gave
 Lys, liv og fuld forløsning have,
 Thi her er naadens fulde flod og brønd,
 Det er et lifligt ord.

Nr. 133. J¹⁻⁷. 1, 3: wort] vor J¹⁻⁷. 1, 5: fornommen] fornuunen J¹⁻⁷.

19, 12: min JESum ... jeg har paa] jeg er iført Jesus, Gal. 3, 27. — 19, 1: blaa] enten om blå mærker efter slag, f. eks. i ansigtet, eller om den blågrå hudfarve, der kan frenkaldes ved chok eller tortur eller om sigpletternes blå farve (dr. med. Mogens Fenger). — 19, 3: Brorsons udtryk; Jesus er tænkt som brudgommen.
 Nr. 134. Oversættelse. Das ist ein theures wort, L. A. Gotter, Söhr, s. 379. — 1, 3: Joh. 1, 14. — 1, 8: ul] så at. — 2, 1-5: Det liflige ord er, at JESus ... kand synd og døden overvinde; 1, 2 er indskudt for at vise, hvilken lagedom dette ord rummer: et ord til at forbinde de svage o: forbinde deres sår, jfr. 3, 9. — 2, 6: fri fra synd] fordi synden er tilgivet.

3. Det er lifligt ord,
 Hand kom cy for de fromme,
 Her er jo ikke een,
 Som findes af naturen reen,
 For syndre skulde JEsus komme,
 Kun syndre dette ord angaaer,
 Dog at man verdens lyster hader,
 Og sig bodfærdig finde lader,
 Saa læger hand ulægelige saar,
 Det er et lifligt ord.

4. Det er et lifligt ord,
 Hvormed hand hver vil lokke,
 At haste til ham ind,
 Og cy med et gjenstridigt sind
 Sig mod hans søde ord forstokke,
 Det griber hjerter an med magt,
 At det ham lydige faaer at være,
 Og kjerligheden høyt at ære,
 Som har os saadan fryd og ære bragt,
 Det er et lifligt ord.

5. Det er et lifligt ord, 281
 At troen ham behager,
 Naar den er ikkun ret,
 Men al vor gierning er for slet,
 Hvor meget man sig end tunager,
 Her er forbarmelse den grund,
 Som sielen fast i troen faller,
 Sin JEsus over alting skatter,
 Og priser GUD for naadens blide stund,
 Det er et lifligt ord.

5, 3: *ikkun!* *ikkuens* JJ-3.

3, 7: dog *al* dog er det nødvendigt, at. — 4, 3: *al* til at. — 4, 5: *forstokke* for-
 hærde. — 4, 6: *der* ordet; *griber hjerter an* trænger ind på hjertet. — 4, 7: *al*
 angiver, hvad ordet siger til hjertet. — 5, 3: Brorson har indsat *huden*; *ret* rig-
 tigt; der menes: sund, søgte, jfr. nr. 192, 4. — 5, 5: *forbarmelse* Guds barmhjertig-
 hed; *grund* grundvold. — 5, 7: *faller* griber. — 5, 9: *naadens blide stund* vel
 — nådens tid, da Gud tilbræder mennesket sin nåde, se nr. 108, 1, 1.

6. Det er et lifligt ord,
 At os af JESU livet
 Paa haard udstanden nød,
 Som gjør vor kjød og blod sin død,
 I evighed skal vorde givet,
 Vi skulle legemlig opstaae,
 Og ham, som vores død har hevnet,
 At salans vold er derved revnet,
 Med evig herlighed i syne faae,
 Det er et lifligt ord.

7. Det er et lifligt ord,
 Som dertil os skal gavne,
 At vi vor Gøet, som
 Os arme folk til irelse kom,
 I troen hiertelig kand favne,
 Al feyde nu er endt,
 Nu kand os intet skade,
 GUDs fred os satan sely maa lade,
 Som JESUS os saa dyre har fortient,
 Det er et lifligt ord.

2. Om Bønnen.

Nr. 135.

Dig dig, min HERre, vil jeg prise,
 Thi hvor er dog en GUD som du saa sød,
 Dig vil jeg al min konst bevise,
 Men hielp mig sely, at finde til dit skiød,

Nr. 135. 33-7.

6, 2-5: Meningen er: at evigledalivet efter den hårde nød, som medfører døden for legemet, skal blive givet os af Jesus. — 6, 3: *paa*] oven på, efter. — 6, 4: *glør*] volder. — 6, 7: *ham*] Jesus; han har hevnet vores død ved at overvinde Satan. — 6, 8: *af*] så at; *pald*] fæstelsesvold; *revnet*] jir. nr. 219, 6, 9-10. — 7, 2: *dertil* ... gennem] hjælpe til. — 7, 3: *Gøet*] hebr.: forløser, om Jesus. — 7, 8: *lade*] beholde. — 7, 9: *dyre*] dyrt.
 Nr. 135. Oversættelse. Dig, dir, Jehovahl will ich singen, B. Crasselius, Schr. s. 783. — 1, 3: *min konst*] min sangkunst, orig.: dir will ich melne lieder bringent; *bevise*] yde, jir. udtryk som at bevise ære, bevise en tjeneste.

Da strax din indvold i dig lyder,
Dit herte vender du til mig saa mildt,
Og lader mig dit blide ansigt see
Med den forsikring: hvad jeg vil, skal skee.

283 6. Hvad mig da selv din aand indgiver,
Det kand ey være mod dit faders sind,
Men vist bønhørt og trøstet bliver,
Naar jeg i JEsu navn gaaer til dig ind,
Jeg, som ved ham din arving bleven er,
Og derfor vist nok faaer hvad jeg begier.

7. Vel mig, som den forsikring haver,
Som gjør mit gandske sind og herte glad,
Jeg veed, at alle gode gaver,
Som jeg af GUD forlange vil, og hvad
Jeg kand i denne verden trænge til,
Det, og langt mere, hand mig give vil.

8. Vel mig, i JEsu navn jeg beder,
I hvilken alting ja og amen er,
Som ved sin forbøn mig bereder
En aaben vey til alt, hvad jeg begier,
Vel mig! jeg aldrig nok kand raube ud,
Hvad du est mig en sød og liflig GUD.

5, 6: med] men J^s trykfejl. 7, 3: som gjør mit gandske sind og herte glad] det
gør mig vel i sind og herte glad J^s. 8, 5: est] er J^s.

5, 3: indvold] indre, herte; lader] giver lyd, klunger. — 5, 6: Mt. 15, 28; jeg] den
bedende. — 6, 1-2: Rom. 8, 27. — 6, 2: faders sind] fadersind. — 6, 3: vist] sikkert,
utvivlsomt. Anlød meent, at subjektet til *bønhørt og trøstet bliver* er *hvad mig
din aand indgiver*, 1. 1; han hører sig på, at originalen har: *was mich dein Geist
selbst bitten lehret, das ... wird gewisz von dir erhört*. Men den danske tekst
har læst en skikkelse, som ikke passer til denne forståelse. Her hedder det nemlig
ikke *det bønhørt*, men også *trøstet*, hvad der forudsætter en person som subjekt,
og i 1. 4 forsvares det med *jeg*, medens originalen har: *weil es im nahmen deines
Sohns geschicht*. Det sandsynligste er derfor, at subjektet til *bønhørt og trøstet
bliver* er et undertorsket *jeg*, en foresælar, som man møder oftere hos Brorson,
f. eks. nr. 31, 8, 3; 129, 7, 4; 148, 4, 7. — 6, 4: Joh. 16, 24. — 6, 6: *ist nok*] sikkert
nok. — 7, 1: *forsikring*] forvisning. — 7, 6: Ef. 3, 20. — 8, 2: *hvilken*] hvem, nemlig
Jesús, 1. 1; i ham er *alting ja og amen* s: alt hos ham er til at stole på, 2. Kor.
1, 19-20. — 8, 3: *Jesu forbøn*, Rom. 8, 34.

Nr. 136.

De ord, som du mig lader høre,
 Dem kysser jeg i inderst hjerter grund,
 At du, o store GUD! dit øre
 Vil bøye til min arme bethelmund,
 Jeg skal kun frit min vilkor sige frem,
 Og al den hjælp, jeg fattes, bærc hiem.

2. Dit raad jeg da vil trøstigt følge,
 Og trine frit til naade-stolen ind,
 Jeg vil den mindste trang ey dølgje
 For dig, min GUD, som hænger i mit sind,
 Endskiønt du selv tilforne veedst saa vel
 Alt hvad jeg har behov til liv og siel.

3. Dog at min ringe talemaade
 Dig, store Konge, ret befalde maa,
 Saa giv mig dertil aand og naade,
 At bønnen kand af gandske herte gaae,
 At jeg, som er kun aske, støv og jord,
 Maa komme frem med himmel-skikkel ord.

4. Men som din aand vil ikke læge 284
 Din bolig der, hvor ondskabs synder skee,
 Saa kom, mit herte at randsage
 Og alle mine tanker giennemsee,
 Og driv alt det du hader strax paa dør,
 Som dig udi din virkning hindring gjør.

Nr. 136, 11-7. 1, 3: hjerter] hjerter 11-2. 6-7, måske trykke] for hjerter. 2, 5: needs] veed 4-7.

Nr. 136. Oversættelse. Ich hör, aus dem innern wahren munde, Henrietta Catharina v. Gersdorf, Schr. s. 784. — 1, 3: af] bringer indholdet af de ord, l. 1. — 1, 5: min vilkor] mine vilkaar el. forhold. — 1, 6: så skal jeg få lov at bringe al den hjælp, jeg mangler, med hjem fra Gud. — 2, 2 naade-stolen] her om Guds trone, Hebr. 4, 16, hvor det i ældre oversættelse seendes: »Lader os træde frem til nådestolen, Jhr. nr. 18, 8, 2. — 2, 4: som] hører til trang i l. 3. — 3, 1: af] for at; min talemaade] min måde at tale på. — 3, 2: befalde] behage. — 3, 6: himmel-skikkel] skikkelse el. passende for himlen. — 4, 1: som] eftersom. — 4, 2: din] man venter sine. — 4, 3-4: Sl. 130, 23. — 4, 6: som] det, som.

5. Saa skal mit abba liflig klinge,
 Naar du har selv mit hiertes harpe stemt,
 Saa skal jeg GUD mit offer bringe,
 Som ham kand være kiert og angenemt,
 Naar du har samlet det forstrøddet sind,
 Og viet hertet til din tempel ind.

6. Ved dig, GUDs aand! jeg trøstlig vover,
 At bære frem til GUD min ringe bøn,
 Min fader! giv mig hvad du lover,
 At skenke mig udi din kiere søn,
 Og lad det altid blive mig tilkiendt
 Hvad JESUS med sin død mig har forkiendt.

Nr. 137.

Mel. Hérre JEau Christ sand Menniske.

Ved den! der veed, i JESU navn
 At løbe ret vor GUD i favn,
 Hand faer i sandhed hvad hand vil,
 Som JESUS selv har sagt ham til.

2. Dog er det dem, der frisk og frie
 Fra onskabs synd og hyklerie
 Mod himlen brede hænder ud,
 Dem favner mildt den søde GUD.

3. Naar barnet til sin fader gaaer,
 Hvor gierne det en gave faaer,
 Og skriger det i hungers nød,
 Saa faaer det jo et stykke brød.

5, 6: viet] nie J1: din] dit J1-3.

Nr. 137. J1-7.

5, 1: abba] fader, Rom. 8, 15; Gal. 4, 5. -- 5, 2: Elliedet af harpen er Brorsons, Jr. nr. 6, 6-7. -- 5, 4: angenemt] velbehageligt, velkomment. -- 5, 5: forstrøddet] udspreddet, orig.: den zerstreuten sinnen-auff. -- 6, 6: hvad] hvor til det i L. 5. Nr. 137. Oversættelse. Wohl dem der fest im glauben steht, L. Laurenti, Selr. s. 797. -- V. 1: Joh. 16, 24. -- 2, 3: Es. 4, 15; 1. Tim. 2, 8. -- 3, 2: hvor gierne giver faderen da barnet en gave!

4. En fader lader ham ey faae 285
 I hunger steen at bide paa;
 Hvem gav sin søn en basilisk,
 Naar hand forlanger kiød og fisk?

5. Er GUD din fader, troe ham til,
 At hand dig hielpe kand og vil,
 Men den, der gaer paa syndens vey,
 Den hører GUD vor Fader ey.

6. Kun den, som ud fra synden gaer,
 Og JEsu i sit herte faer,
 Hand kand allene bede smukt,
 Og finder sine bønners frugt.

7. Saa beed ey med den bare mund,
 Men ret af gandske hertens grund,
 Og tvil saa aldrig mere paa
 Den deel, du beder om, at faae.

8. Men søde JEsu! selv mig lær,
 Din fader ret at komme nær,
 At jeg kand altid faae ved dig,
 Min JEsu! hvad der tiener mig.

Nr. 138.

Mel. HERre jeg har handlet ilde.

Jeg er rede
 Til at bede,
 Hiertens søde JEsu hør.
 Jeg vil ligge
 Her og tigge
 Ved din store naades dør.

6, 4: finder] finde 27. 7, 3: tvil] toid 13-4.7.
 Nr. 138. J2-2.

V. 4: Mi. 7, 9-11. -- 4, 3: basilisk] giftslange. -- 5, 3-4: Sl. 66, 18. -- 5, 4: den] ham.
 -- 7, 4: den deel] alt det.
 Nr. 138. Oversættelse. Sieh', wie bin ich, ehrenkönig, J. Neander, Schr. s. 290. Over-
 sættelsen er meget fri.

Lad dig finde, lad dig finde,
Som du har mig lovet før.

2. Kast et øye
Paa min nøye,
At jeg dig kand komme nær,
Du allene
Kandst mig liene,
Dig jeg eene søger her.
Lad dig finde, lad dig finde,
Tag mig hen og hav mig kler.

286

3. Jeg ey mere
Vil begiere
End en liden naadens-drik,
Som du giver
Den, der bliver
Hos dig fast til sidste nik.
Lad dig finde, lad dig finde,
Hvo dig faaer, hand alting fik.

4. O du søde
Morgeurøde,
Paradisens beste flod,
Hiertef hastet,
Raaber, kaster
Sig i støvet for din fod.
Lad dig finde, lad dig finde,
Sterke helt af Davids rod.

5. See hvor saure
Længsels laare
Rinder paa min svage kind,
Hvor jeg trænges,
Hvor jeg længes
Efter dig i siel og sind.

2, 5: *kandsi] kan 167.*

1, 7 8: Jer. 29, 13-14. — 3, 6: *nik]* muligvis = blund. — 4, 3: *paradisens beste flod]* udtrykket er Brorsons, 1. bios. 2, 10 2lg. — 4, 8: Job, Ab. 6, 5. — 5, 1: *trænges]* have det trangt, om beklønnede længsel.

Lad dig finde, lad dig finde,
Lad mig trænge til dig ind.

6. Åre-sæde,
Guld og glæde,
Og hvad verden glædes ved,
Er kun smerte
For mit hierte,
Himlen er mit rette sted.
Lad dig finde, lad dig finde,
Store Gud, jeg er bered.

Nr. 139.

Mel. Fader vor i Himmerig.

Giv dig, min kiere siel, til roe,
Og kom herhid i sindet fro,
Vi ville til vor fader gaae,
Jeg seer i brand hans hierte staae,
Hand vinker fuld af kjerlighed,
Og bøyer øret til os ned.

2. Din fader raaber mildelig,
Kom kiere siel, jeg giver dig,
Thi jeg din gavn jo best forstaaer,
Alt hvad min kjerlighed formaaer,
Jeg gjør med dig en evig pagt,
At hielpe dig ved Guddoms magt.

3. Jeg skabte dig, jeg vil og kand
Dig holde liv og siel i stand,

Nr. 139. 11-7.

Nr. 139. Oversættelse. Stell', liebste seel' dich zu ruh', E. C. Philipp, Schr. s. 791. Salmen faldt i 3 afsnit: 1) Opfordring til sjelen om at søge ro ved at vende sig til faderen i himlen, v. 1. 2) Faderen forsikrer sjelen om sin kærlighed og hjælp, v. 2-4. 3) Som svar herpå følger en lovprisning, der går over i en betragtning af, hvad Gud har givet, vekslende med sjælens tilsagn om helt at ville tilføre ham og sige sig løs fra verden, v. 5-12. — 2, 3 er en parentes; 2, 4 hører til gæber i 1, 2. — 2, 3: Es. 55, 3; Jer. 32, 40; Ez. 16, 60.

287 Jeg styrker dig i al din nød,
Jeg med dig gaar i liv og død,
Jeg giver dig det gierne, som
Du mig af hertef beder om.

4. Din fader er mit evig navn,
Jeg hører dig i naadens favn,
Og merker paa din bøn saa tit
Du kun gaar frem i troen frit,
Da rekker dig min milde haand,
Hvad dig er got til liv og aand.

5. O hvad er dog dit gode stort,
Som os til dine børn har gjort,
O kjerlighed! den store Gud
Har valdt os arme orme ud,
Til himlens arve-ret at faae,
Og vi ham fader kalde maae.

6. Dog see, hvor dybt hand bøyer sig,
Den høyste, og giver mig,
Hvad verdens daarer ey forstaae,
Som midt om dagen blinde gaae,
Nu er jeg meer end meget rüg,
Og blir vor HErres engler flüg.

7. Jeg raaber: Fader! du est min,
Jeg er, min fader! gandske din,
Din aand er min besegling paa,
At jeg saaledes tale maa,
Ja sely hand fører bønnen frem,
At den for dig er angenem.

4.1: *evigt* *evigt* J¹⁷. 4,3: *og* | o J². 4,5: *rekker* | *rekkes* J¹⁷. trykfej; orig. 1. 5-6: *Da geb' ich was dir nützig ihu!*, *Und dir an Leib und seel ist gut.* 7,1: *est* | *er* J¹⁷.

4, 9: *merker paa*, agter på. — 5, 1 *høed* | *hvor*; *dit gode* | *din godhed*. — 5, 5: Rom. 8, 17; Gal. 4, 7. — 6, 1: *dog see* | *se dog*; *dog* er ikke modsættende. — 7, 8: *Besegling* omtrent = bekræftelse, 2. Kor. 1, 22; Ef. 1, 13; 4, 30; se under nr. 63, 14, 3-4. — 7, 5-8: Rom. 8, 26-27. — 7, 6: *af* | *så at*; *angenen* | *velbehagelig, kærkommen*.

Lad slippe hele verdens flok,
Gud er min fader, det er nok.

Nr. 140.

Mel. Som en listort tørstug etc.

Falder paa dig modgangs hede,
Nød og jammer, spee og spot,
O da maa du flittig hede,
Bønnen er for alting got.
Midt igiennem korsets vee
Kand du da i ordet see,
Hvordan JEsu milde hierte
Seer og føler al din smerte.

289

2. Ingen bliver dog til skamme,
Som forlader sig paa Gud,
Lad der, hvad der vil, dig ramme,
Beed og troe og hold kun ud,
Synes det, haand seer dig ey,
O haand kiender af din vey,
Al din brøst du ham skal klage,
Og i ingen nød forsage.

3. Bede, banke, raabe, græde
Er de christnes største kunst,
Trøstlig frem for Gud at træde
Finder frelse, trøst og gunst,
Hvo kun trøer vor Hérre vel,
Er den allerbeste siel,
Hand skal altid redning finde,
Intet kand ham overvinde.

Nr. 140, 11-7. 1, 1: *dig] din* 12-3.

12, 5: *slippe]* vistnok: *svigte*, jfr. nr. 208, 10, 1.

Nr. 140. Oversættelse. Wenn dich unglück hat beireten, J. Otsearius, Schr. s. 795. — 2, 8: *forsage]* tabe modet. — 3, 1-2: Mt. 7, 7, 8. — 3, 3-4: Infinitiven *at træde* er subjekt til *finder*; orig.: *Freudig all'zeit vor GÖtt treten, Findet hülfte, gnuß' und gunst*.

4. Lær vor HErres vey og maaden,
 Som hand fører sine paa,
 Hand vil styrke dem i naaden,
 Naar hand fanger an at slaae,
 Lever dog vor Gud endnu,
 Tier hand, saa tæl kun du,
 Storm med magt til himdens volde,
 Gud kand intet dig forholde.

5. Troe hvad du i ordet hører,
 Bliv paa sandheds visse sti,
 Satan, som saa mange fører,
 Skæl vel lade dig gaae fri,
 Al din liid og love set
 Paa Guds sandheds lys og ret,
 Troe kun Gud, hand kand ey svige,
 Beed, saa skal din kummer vige.

6. Gud skee lof for al sin naade,
 Som mig giver saadan magt,
 At jeg tør i ingen vaade
 Gaae bedrøvet og forsagt,
 Derfor vil jeg daglig paa
 HErrens prises hurpe slaae,
 Og i haade sorg og glæde
 Halleluja lystig qvæde.

3. Om Daaben.

290

Nr. 141.

Mel. Guds Søu er kommen af himmelen.

Du folk, som christne kaldes vil,
 Guds salvede og fromme,

Nr. 141. 177.

4, 4: [fanger an] begynder. — 4, 5: vor Gud lever dog endnu. — 4, 7: ML 11, 12; Lk. 16, 16. — 5, 3: [fører] er anfører for. — 5, 5: [liid og love] tilid. — 6, 3: [tæl] behøver. — 6, 8: [halleluja] her med tonen på 3. stavelse: [lystig] frydefuld.
 Nr. 141. Oversættelse. Du volck, das du getauffet bist, P. Gerhardt, Schr. s. 866. — 1, 2: salvede] 2. For. 1, 21.

Alt siden hand ved daaben til
 Sin saanfund dig lod komme,
 Betænk, betænk, og agt det stort,
 Hvad Gud har dig i daaben gjort,
 Hvad naade dig er skenket.

2. Du varst, før du til verden kom,
 Og før du noget gjorde,
 Alt under vredens strenge dom,
 Fordømt, fortabt og borte,
 Du havde af forældres blod
 Et sind, som var din Gud imod,
 Og vilde ham ey kiende.

3. Dit liv og siel var fuld af synd
 I gierning, ord og tanker,
 Som i en ond og raadden brønd
 Det fule vand sig sanker,
 Den deylighed du i var skabt,
 Guds billede, du havde tabt,
 Og al din pragt forloret.

4. Der du var saa elendig fød,
 Hvad havde du at vente?
 Guds vrede, straf og evig død
 Som syndens sold og rente,
 Din arme siel med kroppen var
 En satans træl, et vredens kar,
 Som evig skulde brænde.

5. Al denne ulyksalighed,
 Alt det dig skade kunde,

2, 1: *varst* var J⁵⁻⁷. 2, 2 *gjorte*; *gjorde* J⁷. 3, 7: *forloret* forlaaret J⁵⁻⁶.

2, 1-3: Et. 2, 3. -- 2, 5: Sl. 51, 7. -- V. 3: Brorson har sluppet originalens billede i l. 1-2 (Dem leib und see) war mit der sünd' Als einem gift durchkrachen) og indført sit eget i l. 3-4. -- 3, 4: *fule* rådn. -- 3, 5-6: 1. Mos. 1, 26-27. -- 4, 1: *der* da. -- 4, 4: *syndens sold* Rom. 6, 23: »Syndens sold er døden; sold» løn, og l. en soldats lønning; *der* tænkes på den løn, synden giver dem, der tjener den. -- 4, 6: *vredens kar* Rom. 8, 22.

Det sank i daabens vande ned,
Og evig gik til grunde,
Al hvad ved Adam var forseet,
Og ved dig selv var ilde skeet,
Har Gud i daaben druknet.

6. De sorte lenker sank som bly 291
I daabens frelse-vande,
Gud lod dig fri og skjøn og ny
I naadeus rige lande,
Hand gav dig børne-ret og navn,
Og tog dig i sin milde favn,
Som alle himle lærer.

7. Hvad af naturen er med band
Og vredens dom beslaget,
Det haver Gud i daabens vand
Igien til naade luget,
I daaben bliver døden død,
Og satans rige lider nød,
Naar Gud os toer og bader.

8. O søde daab! o himmel-bad!
Jeg kom til dig saa usel,
Men JEsus mødte mig saa glad,
Og skjulte al min blusel,
Ham selv jeg til en klædning fik,
Og i hans blod og død jeg gik
Her ind i naadeus arme.

9. O rene flod! o livets brønd!
O paradises egne!
Al verden er mod dig kun dynd
Og pøle-vand at regne,

6, 7: bærer] bære J¹⁻⁷, sikkert en konstant trykkefl.

6, 1-2: Billedet er Brorsons. Udtrykket *frelse-vande* ligesom at *lande* i l. 4 (også Brorsons) stammer vel fra 1. Pet. 3, 20-21 med sidestillingen af syndflodens og daabens vand. — 6, 5: Gal. 4, 5; 1. Joh. 3, 1. — 7, 1: *band]* forhandelse. — 7, 2: *beslaget]* sket, rømt af. — 8, 1: *himmel-bad]* jfr. Tit. 3, 5. — 8, 4: *blusel]* skam. — 8, 5: Gal. 3, 27. — 9, 1-4: Elliderne er Brorsons.

I dig har Gud en virkning lagt,
 For hvilken satans hele magt
 Forferdes maa og falde.

10. Din væde er ey saa gemeen
 Som alle andre brønde,
 Thi du gjør sielen himmel-reen
 Og fuld af JEsu ynde,
 Guds kjerlighed og Christi blod
 Udgyder sig i daabens flod
 Ved Aandens naade-strømme.

292

11. Det bør dog tages vel i agt,
 Og holdes høyt i ære,
 Dit levnet om din daabes pagt
 Bør altid vidne bære,
 At det af dyder skinne kand,
 Og prise Gud for naadens stand
 I alle sine dage.

12. Saa lad da ingen satans list
 Berøve dig dit gode,
 Men vær en deylig himmel-qvist,
 Og frugtbar JEsu pode,
 Der svarer til det christen navn,
 At du din daabes frugt og gavn
 Kand her og evig nyde.

12, 2: dit gode] det gode 177.

10, 1: *gemeen*] almindelig, om noget dagligdags. — V. 11 er væsentlig Brorsons, måske med en let påvirkning fra v. 2 i Kingos »Enhver som troer og bliver døbt: »O JEsu, lad os stige Ved daabens kraft i dyder frem«. — 12, 3-4: Billedet er Brorsons. — 12, 4: *pode*] enten *podeqvist* eller ung plante, se under nr. 10, 1, 3. Hvis det har første betydning, så den døbte ses som indpodet i Jesus, svarer det til v. 8 i Kingos »Mig lysler nu at trodes: »Saa er vi Os Guds poter, I JEsu plantet ind«, og til tanken i »Enhver som troer og bliver døbt, v. 1: »Thi har ved JEsu blod er kiøkt, Som vil sig ham indlive«, jfr. tillalen til fadderne i kirkeritualet 1685, hvor det hedder: »at [Barnet] maa, naar det opvozer, blive ved Christum, ligesom det nu ved Daaben er indpodet ud i hannem«. Men det er dog et spørgsmål, om ikke selve udtrykket *en JEsu pode* naturligere forstås om en plante, der tilhører ham eller er plantet af ham, end om en kvist, der er indpodet i ham. — 12, 5: *christen*] kristne, jfr. Kirke-Bindef 1685: »din Christen Kirke«. — 12, 6: *at* sk at.

Nr. 142.

I siele, som igjen saa ilde
 Har taget syndens byrde paa,
 Endnu, mens naaden er at faae,
 Endnu, og før det er for silde,
 Enhver fra sine synder flye,
 At eders vandring bliver nye.

2. Den flod, som JESU blod har farvet,
 Det himmel-rene daabens vand,
 Har eder sat i naadens stand,
 Og hvad I har af Adam arvet,
 Af synd og skam fra haand til fod,
 Er rensat af i daabens flod.

3. Hvi vil man da med magt ey vide,
 At man er døbt i JESU død,
 Som os har frelst af al vor nød,
 At vi ved daaben her skal lide
 Og døje med ham, at hver og een
 Staaer op retfærdig, nye og reen.

4. Du skal til korset daglig banke
 Enhver forbandet syndig lyst,
 Korsfæste inden i dit bryst
 Den allermindste onde tanke,

Nr. 142, 11-7, 3, 4: *naal* med *J¹⁻²*, 3, 3: og *døel* at *døe J¹⁻²*.

Nr. 142. Oversættelse. Ihr seelst! Æle den Jaster-banden, H. J. Werenberg, Schr. a. 688. Salmen er digtet over Rom. 6, 1-14. — V. 1: Tank et udråbstegn efter l. 2. L. 3-4 hører til l. 5. — l. 6: *af*; så st. — V. 3: Tankerne er hentet fra Rom. 6, 3-4. L. 1-2: Det er en bestemt side ved døben, som mennesker absolut (*med magt*) ikke vil vide af, nemlig at den er en døb i *JESU død*: den døbt er så at sige bleven deltager i Jesu død; l. 4-5a viser derefter, at i kraft heraf (*ved daaben*) skal den kristne virkelig lide og dø med Jesus o: i sit liv gennemføre den afdsen fra synden, som principielt er sket i døben; endelig viser l. 5b-6, at også Kristi opstandelse til et nyt Ev skal virkeliggøres hos den døbt. De 3 *af* kan være sideordnede, eller de 2 sidste — snarest blot det sidste — kan betyde så at. — V. 4 forklarer det, der var sagt i 3, 4-5a, som en korsfæstelse af al syndig lyst; *den gamle Adam* o: det gamle syndige jeg skal lide dødsstraf og begraves i Jesu grav. Tankerne er fra Rom. 6, 6, Jfr. Gal. 5, 24, og fra Rom. 6, 3. — 4, 1: *banke*; vi ville sige: *nagle*.

Den gamle Adam staaer sin straf
Og klemmes ind i JESu grav.

203

5. Est du nu dødt paa saadan maade,
At du fra syndens magt er frie,
Da syndens straf er og forbi,
Da staaer du, ved din JESu nsade,
Op til et helligt liv, som ey
Vil see engang den brede vey.

6. Saa skal du derfor dig nu agte
For den, som er fra synden dødt,
Men nye igien til himlen født,
Og derhen bør allene tragte,
Betænkende, hvorledes du
I Christo bør at leve nu.

7. Lad, JESu, mig da plantet werde
Med dig til samme dødt, og giv,
Jeg ogsaa ligne maa dit liv,
Min gamle Adam daglig jorde,
Ved din opreysning seyerrig,
Dig werde her og evig liig.

Nr. 143.

Mel. Christus kom selv til Jordans Flod.

O hvad er det en herre-stand,
Naar vi det ret betænker,
Guds Søn sit blod i daabens vand
Os arme syndre skenker,

5, 1: *est* er, *hø-*

Nr. 143. *11-7.* 1, 2: *syndre* *synder* *J¹⁻².*

4, 5: *staaer* udskr. — 4, 6: *klemmes ind* vel sagtens, fordi den gamle Adam i sit hovmod er så stor. — 5, 3: *da!* efterbetning. — 5, 5-6: *ey vil see engang den brede vey* ikke vil så meget som se til den, langt mindre vandre på den, Mt. 7, 13. — 6, 1-2: du skal agte dig o: ansø dig for død fra synden, Rom. 6, 11. — 6, 4: *derhen* til himlen. — 7, 1-2: *plantet med dig* Rom. 6, 5, hvor sammenvokset med *ham* i ældre tid har været oversat: *plantet sammen med ham*.

Nr. 143. Oversættelse, O *welch ein unvergleichlichs gubt*, J. Rist, Schr. s. 673. — 1, 1: *hvad* hvor. — 1, 3; 2, 4: Jfr. nr. 142. 2, 1-2. Den tanke, at Jesus har blandet sit blod i daabens vand, skriver sig måske fra ord som Hebr. 12, 24; 1. Pet. 1, 2, hvor der tales om bestænkelse med Kristus blod, sammenholdt med Hebr. 10, 22, hvor daaben betegnes som en bestænkelse, jfr. Ez. 36, 25.

Tre ting paa jorden vidner mod
 Alt hvad os vil anklage,
 Og det er aand og vand og blod,
 Som sielen kand unddrage
 Til livets strøm at smage.

2. Du har, o milde JESU! jo
 Selv indsat døbe-vandet,
 Da du dig lod i jordan toe,
 Og med dit blod det blandet,
 Det renser sielens dybe grund,
 Og os med Gud forbinder,
 At hiertel ret sin fryde-stund
 I daabens vande finder,
 Naar man sig ret besinder.

3. Ved daaben drog du siel og sind 294
 Til kirkens samfunds glæde,
 Og skrev mit navn blant hine ind,
 Som skal for thronen træde,
 Det vandbad udi ordet gjør
 Os synde-frie og rene,
 Saa hielp, at vi, som det sig hør,
 Det trolig med dig mene,
 Og elske dig allene.

4. Vi traadde ind ved daabens pagt
 I naadens søde rige,
 Saa ingen nu tør gaue forsøgt,
 Som JESUM ey vil sviige,
 Den pagt er stærk, og evig staaer,

1, 5-7: 1. Joh. 5, 7-8. — 1, 7: *aand og vand og blod* Helligånden, dåbens vand, Jesu blod. — 1, 8: *unddrage*] drage bort (fra den ydre verden). — 1, 9: *livets strøm*] enten som i nr. 64, 1, 1 at forstå ud fra Joh. Ab. 22, 1: *slivets vands flod* i det ny Jerusalem, i så istid en feriemag, eller ud fra Joh. 4, 14; 7, 38-39; i hvert fald er vel Helligånden den virkelighed, der tænkes på. — 2, 1-3: Mt. 3, 13 flg. — 2, 5: Ap. G. 22, 16; Ef. 5, 26; Hebr. 10, 22. — 3, 2: *indsat*] indstillet, indført. — 2, 7: *at*] så at. — 3, 1-2: 1. Kor. 12, 13. — 3, 3-4: Lk. 10, 20; Fil. 4, 3; Joh. Ab. 3, 5. — 3, 5-6: Ef. 5, 26; *ordet*] døberdet. — 3, 8: *brødt*] trofast, oprigtig. — 4, 1: *daabens pagt*] 1. Pet. 3, 21. 4, 3: *tør*] behøver. — 4, 5: Ea. 55, 8; Jer. 82, 40.

At intet os kand tage
 Vor himmel bort, i hvor det gaaer,
 Trods verdens lyst og plage,
 Gid ingen nu forsage!

5. Af helved-unger har Gud giort
 Os til sin slægt paa jorden,
 Det agtes overmaade stort
 I JESU lemmers orden,
 Ja Christus med sit blod og død
 Er gødske os foræret,
 Saa staae vi fast mod satans slød,
 Og fegte ey i været,
 Gud være evig æret!

6. Gud har os børne-arve-ret
 Til himmerige skenket,
 Og alle vore synder slet
 I havets dyb nedsenket,
 Nu kand al satans magt og vold
 Os ey til skade røre,
 Vor JESUS er vor muur og skiold,
 Hand selv vor striid vil føre,
 O vi har got at gjøre!

7. Gud lad os bærc megen frugt,
 Hvortil vor daab forpligter,
 At hver, fra verden udelukt,
 Kun all til himlen sigter,
 Lad mig ved daglig bøn og bod
 Med JESU døe saaledes,
 At jeg i kãmp mod kiød og blod
 Ved striden aldrig kedes,
 Al verden ret udsvedes.

295

4, 5: at] så at. — 4, 9: forsage] tabe mødet. — 5, 2: sin slægt] sine børn. — 5, 4: JESU lemmer] Ef. 5, 30; orden] menneskegruppe med libetyding af noget ærefuld. — 5, 6: foræret] skænket. — 5, 8: fegte ey i været] kampen er ikke spjælgteri, men alvor. 1. Kor. 9, 26: «Jeg kæmper ikke således som den, der slår i vejret.» — 6, 1-2: Rom. 8, 17. — 6, 3-4: Mika 7, 19. — 6, 3: slet] fuldstændig. — 6, 9: har got at gjøre] er godt stillet. — 7, 4: all] lige. — 7, 6: Rom. 6, 8. — 7, 9: udsvedes] som i en svedekur.

8. Hielp! at vi daabens dyre pagt
 Og naade aldrig glemme,
 Og lad os vores daabs foragt
 Af ingen meer fornemme,
 Lad daaben være os til trøst
 Mod al vor vee og plage,
 Et vand som gjør al syndens lyst
 For os saa salt som lage,
 Saa hiem til himlen drage.

4. Om Allerens Sacramente.

Nr. 144.

Mel. Mit herte! hv! græmmet du dig.

O siel! hvor blev de gode ord,
 Som JESUS fik,

Nr. 144. *J. J.* Varianter fra en håndskreven form bliver meddelt i et tillæg.

8, 3-4: skån os for at se vor dåb foragtet af mennesker; originalen: Und sich kein freches hertz noch mund Zu schmähen ihn (nåsen gnaaden-bund) vermessent. — 8, 9: søul derpå; let uopagtighed i forbindelsen med det foregående.

Nr. 144. Original. En skriftetidsalstav. I tankegang ligger den nær ved nytårs-salmen nr. 19. Ifølge kirkeritualeet af 1685 skulle de, der vilde til alters, sidsatle sig for Præsten i Skriftestolen, bekende deres Synder for hannem og bede om Af-løsning. Når så Præsten har hørt en Synders Bekjendelse og der Løs fornamnet en herteelig Fortrydelse over Synden, samt en inderlig Længsel efter Guds Naade med et Christeligt og alvorsligt Forsæt til en sand Bedring, da skal hand ... forre-holde hannem sin Synds Vederstyggelighed og onde Fortieneste efter Guds Lov og der imod fremføre kraftig Trøst og Løgedom af Evangelio, ... stille hannem Christi dyre Fortieneste for Ojen ... og endelig formane hannem til at nyt og heilig Levet ... hvorpå hand omsider med Haandens Paadeggelse i den Hellige Trefoldigheds Navn tilsiger hannem alle hans Synders Forladelse ikke ynskendis eller med nogen Vilkor, om hand gjør en sand Poenitense, men med en vis og fast Slutning paa denne Maade: Efterdi I af hertelet angret og fortryder eders Synder og i en stadig Tra henflyer til Guds Barmhertighed i Christo Jesu, lover derhus at beilitte eder paa et bedre og skikkeigere Lev herafter, da ... tilsiger jeg efter alle eders Synders Forladelse o. s. v. Ud herfra må salmen forstås. Med *de gode ord*, 1, 1, menes de ord, hvormed den skriftende under forskellige former gav udtryk for sin angret, sin længsel efter nåden og sit forsæt om forbedring. Den til-tale med lov, evangelium og formaning til et heeligt liv, som præsten efter rituallet skulde rette til den skriftende, møder vi også i salmen. De pietistiske præsters almindelige uvilje mod skriftemålet som et bodrag, fordi syndsforladelsen uden vilkår kunne blive tilsagt uhøitværdige mennesker, mærker vi ikke noget til. Men det er klart, at det for Brorson frem for alt gælder om at vække de ubodisærdige, hvis løfte om forbedring kun kommer fra munden, v. 2, og for hvem *de gode ord* blot er *de bare ord*, sagt *hen i øret* og 11sted, 5, 1-2.

Den tiid du gik
Nu sidst til HERrens bord,
Der du i skrifte-stolen sad,
Og om vor HERres nande had?

2. Da vilde du forbedre dig
Af hiertens grund,
Saa har din mund
Vel talet dristelig,
Men med hvad hierte det er skeet,
Er siden noksom kiendt og seet.

3. Dit skidne hiertes hykle-bød
Er løfte-riig,
Men list og sviig
Gjør aldrig søgen god,
Det er at bade sig i dynd,
Og skiule kun sin synd med synd.

4. Du gaaer saa ofte frek og fri
Ved hykle-trin
Og bønnens skin
Guds naades Dør forbi,
Og gjør ved din forvovenhed
Kun Gud i himlen mere vred.

296

5. At sige hen i vær og vind
De bare ord,
Til HERrens bord
At gaae med samme sind,
Den altergang og skriftemaal
Gjør hiertet haardt som steen og staal.

3, 1: *dii* | *det J^oJ. 5, 1: *vær* | *vætr J^o. 3, 6: *haardt* | *hart J^oJ.***

1, 5: *dér* | *da.* — 3, 3: *Est og sviig* | hvormed man søger at narre Gud, fordi man vil slippe uden om opgøret. — 4, 2: *hykle-trin* | om den blot vancemæssige gang til kirke og til alters. — 4, 3: *bønnens skin* | en løu, som kun er skin. — 4, 5: *forvovenhed* | at turde nærne sig Gud på en sådan måde. — V, 5. L. 1-2: skriftemålet, 1, 3-4: altergangen; *med samme sind* | som det, hvormed man gik til skrifte; det var dagen før altergangen, at skriftemålet fandt sted, så der havde været tid til at skifte sind.

6. Din banden, vrede, gierighed,
Guds ords foragt,
Din stals og pragt,
Din vellyst bliver ved,
Dit levnet slaaer dig paa din mund,
Og viser hiertets falske grund.

7. At sige HÈrre! HÈrre! kand
Ey her forslaae,
Men hiertet maa
Af den fordervet stand,
Dit følesløse sind maa hen,
Og JESus selv derind igien.

8. Spørg hiertet, om det og har lyst,
At skiemte meer
Med den, som seer
Hver tanke i dit bryst,
Og stevner al din kirke-sag
For dommens store skrifte-dag.

9. Grød for den tiid, som er forbi,
Suk raab og beed,
At miskundhed
Dig denne gang vil frie,
Og at ved JESu saar og blod
Din skriftegang maa blive god.

10. Randsag dit herte ret for Gud,
Om og din bod
Har saadan rod,
At du, som JESu brud,
Ey siger anden troskab til,
End den du ogsaa holde vil.

8, 2: at skiemte meer | at skiemte-spille meer Jt. 10, 1: randsag dit herte ret for Gud | randsag om Irac du er for Gud Jt.

7, 1: Mt. 7, 21. — 7, 5: hen | bort. — 8, 5: at din kirke-sag | hele sagen med din kirke-gang, og hvad dertil hører. — 10, 1: 1. Kor. 11, 28; 2. Kor. 13, 5. — 10, 4-6: 2. Kor. 11, 2-3.

11. Fornye med Gud din daabes pagt
 Hver dag og tiid,
 Til kamp og striid
 Mod sataus list og magt.
 Hav, hvor du vandrer ud og ind,
 Guds ord og himmel i dit sind.

297 12. For alting lad den blodig sveed,
 Den bitter nød
 Og haarde død,
 Som JEsus for dig lced,
 I sielen ret som prendet staae,
 Saa kand du smukt lil alters gaae.

Nr. 145.

Mel. JEsu søde Hukommelse.

I morgen skal mit bryllup staae,
 Ach morgen sød at tænke paa,
 Min længsels sødste behag,
 Og sielens store høytids-dag!

2. Kom med din man og himmel-brød,
 Som døden sely kand gjøre sød,
 Med dug, som Hermons overgaaer,
 Den skal jeg faae af JEsu saar.

3. Kom morgen dog, du ædle tiid!
 Kom, jeg vil bruge dig med fliid,
 Før morgen-dug gjør jorden vaad,
 Jeg møde skal med længsels graad.

12, 6 smukt] smøkt J¹⁻².

Nr. 145. J¹⁻². Varianter fra en håndskreven form følger meddelt i et tillæg, 3, 1:
 kom morgen dog] kom morgen dag J¹. kom morgen-dag J²⁻⁷.

12, 1: Lk. 22, 44.

Nr. 145. Original. En betragtning aftenen før altergangen. — 1, 1: mit bryllup] om
 nadveren, hvor sjælen som bruden fornes med Jesus som brudgommen; til grund
 ligger den allegoriske fortolkning af Højsangen i den form, der lader bruden be-
 tyde den enkelte sjæl, ikke menigheden; sådan ofte hos Brorson. — 2, 1: man]
 mans, 2. Mos. 16, 4-13; himmel-brød] Joh. 6, 33 fig. 51. — 3, 3: sl. 133, 3.

4. Og om jeg end min hvile fandt
Mens nattes sorte taage svandt,
At legemet forfrisker sig,
Dog vaager sielen idellig.

5. Thi JEsu pines røde saar
Mig nat og dag i tanker staaer,
Og bruger i den trygge slum
Mit længsels ord: O! JEsu kom.

6. Dog længes jeg, at natten maa
Jo før jo bedre ende faae,
Jeg qvæger mig ved JEsu ord,
Og længes efter JEsu bord.

7. Væk JEsu selv min arme krop
Til rette tide munter op,
At før den blide soet opgaaer
Jeg brude-pyntet for dig staaer.

8. Saa sover jeg i JEsu favn. 298
Saa vaagner jeg i JEsu navn,
At JEsus bliver dag og nat
Mit hertes gandske deel og skat.

Nr. 146.

Mel. JEsu! du min glæde.

Aldrig kand jeg sige
Hvilket himmerige
Jeg i sielen fandt,
Hvordan al min vaade

7, 1: arme] matte Jr.

Nr. 146. J¹⁻⁶. Varianter fra en håndskreven form bliver meddelt i et tillæg.

V. 4: Højs. 5, 2 -- 4, 3: at] så at. — 5, 3-4: og bruger] måske underforstået »jeg«, se under nr. 51, 8, 3; muligt er det vel også, at JEsu pines røde saar, l. 1, kan være subjekt til bruger; i så fald er meningen, at JEsu pine selv under søvnen — i drømmen? -- kalder længselsordet frem i sjælen. — 5, 4: JEsu kom] Joh. Ab. 22, 17. 20. — 8, 3: at] så at.

Nr. 146. Original. Betragtning og hen efter altergangen.

Ved min JESu naade
 Af mit hierte svandt,
 Der hand lod
 Sit kiød og blod
 Mig i brød og viin fremdrage,
 Og i sielen smage.

2. Der var mud at æde
 Fuld af himmel-glæde
 Ved min JESu bord,
 Der var saadan drikke,
 At jeg finder ikke
 Allermindste ord,
 Til den trøst
 Og hiertens lyst,
 Som jeg finder, at udsige,
 Der var himmerige.

3. Samme himmel-glæde
 Er endnu til stede
 I mit svage bryst,
 Alle bløde-draaber
 I mit hierte raaber:
 JESus er min lyst!
 Det er meer
 End verden seer,
 Naar man kand i sielen finde
 JESum selv derinde.

4. O at jeg dog kunde
 Skaffe alle munde
 Til at hielpe mig,
 JESu lof at siunge,
 Thi min arme tunge
 Er for skrøbelig!

1, 7: *der*] *de*. — 1, 9: *mig fremdrage*] sætte frem for mig. — 2, 9: *finder*] føler. — 3, 9-10: 2. Kor. 13, 5; Ef. 3, 17.

Tak og priis
 Paa engle-viis
 Burde jeg min JEsu bringe,
 Det var dog for ringe.

5. Derfor mine taare
 Rinde skal saa saare,
 For jeg ikke kand
 Synge som jeg vilde,
 Derfor øyets kilde
 Øser beske vand,
 Det er det
 Jeg mener ret,
 Om mig nogen seer at græde, 299
 JEsus er min glæde.

6. O min ædle smykke!
 Lad min siel sig trykke
 Heftig til dig ind,
 Af din himmeldrue
 Idelig at suc
 Glæde for mit sind,
 At jeg fauer
 I dine saar
 Det, som kand min siel fornøye,
 Og fra verden bøye.

7. Og som vor forening
 Ey i anden mening
 Nu fornyes kand,
 End at jeg allene
 Elske skal og tiene
 Dig, min Frelsermand,

4, 9: Jean] Jesum J¹⁻². 5, 4: syngel] siunge J¹⁻². 5, 6: beske vand] beske vand J³.
 beske vand J¹⁻⁵. beske-vand J⁶⁻⁷. 5, 7: det er det] der er det J¹.

4, 10: dog] selv om det skete paa engle-viis, l. 8. — 5, 1: taare] flertal af taar. —
 5, 3: for] forud. — 5, 6: øser] udøser. — 5, 7-8: det jeg mener ret] nemlig JEsus er
 min glæde, l. 10. — 6, 7: ad] så at. — 6, 9: fornøye] se under nr. 6, 1, 2. — 7, 1:
 som] eftersom. — 7, 2: ey i anden mening] i en anden og herligere mening skal
 foreningen med Jesu fuldbyrdes i himlens salighed.

O saa lad
 Ey satans had
 Af mit paradis mig drive,
 Det skal amen blive.

Nr. 147.

Met. Af Dybsens Nød raaber jeg etc.

Vil du til HERrens alter gaac,
 Den sag er høy og vigtig,
 Om ellers nogen sinde, maa
 Du handle her forsigtig,
 Prøv om du er i sandan stand,
 At du med glæde komme kand,
 Den sag maa vides rigtig.

2. Saa viid, at den, som hidindtil
 I verdens skiød har sovet,
 Den synden ey forlade vil,
 Som er saa ofte lovet,
 Og kommer dog lil HERrens bord,
 Hand skyldig er i JESu mord,
 Hans blod er paa hans høvet.

3. Til JESu pine og fortred
 Vi alle årsag vare.
 Vor synd var og i flokken med
 Blaut JESu morder-skare,
 Dog regnes det ham ikke til.

Nr. 147, J²⁻³. Varianter fra en håndskreven form bliver meddeelt i et tillæg. 1. 1: vil
 vill J⁶ 2, 7: høvet] hoved J²⁻³.

7, 10: det skal amen blive] det skal stå fast; om amen (hebr.) som betegnelse for
 hvad der er fast, se nærmere under nr. 296, 10, 5-7.

Nr. 147. Original. En formaning for altergangen, i tankegang beslægtet med nr. 144,
 den anden med nr. 8, nr. 19 og nr. 41. — 1, 5: stand] tilstand. — 2, 3: den, som ikke
 vil slippe synden. — 2, 4: høvet] vel ved tidligere skriftemål. — 2, 6-7: 1. Kor. 11, 27
 ud fra den i ældre tid almindelige gengivelse: »Ivo som søder dette brød eller
 drikker Herrens kalk uverdigt, skal være skyldig i Herrens legeme og blod«. —
 2, 7: hans blod: enten Jesu blod eller måske synders eget blod ud fra Josva 2, 19;
 2. Sam. 1, 16: »Hans (dit) blod skal være på hans (dit) hoved«, som udtryk for, at
 den pågældende selv bærer ansvaret for, at dødsstraffen rammer ham.

Som JEsu sig tilegne vil,
 Hand skal ey dertil svare.

4. Men den, som vidste, hvad hand leed, 300
 Hvad JEsus os fortiente,
 Den søde himmel-safighed,
 Og sig dog ey omvendte,
 Hand bliver JEsu banemand,
 Og maa betænke hvad hand kand
 For saadan skyld forvendte.

5. Man regne al den skyld, som fra
 Det første er hedreven,
 Hvad skrekkeligt om Sodoma
 Og Choræ grav er skreven,
 Hvad er det alt at ligne mod,
 At JEsu pine, død og blod
 Er saa foragtet hleven?

6. Det gjør de christnes skyld saa stor,
 Det topper syndens maade,
 Fordi man har Guds sande ord
 Om JEsu død og naade,
 Man gjør sig dog som flint saa haard,
 At ingen tale meer forsaer
 Fra synden dem at raade.

7. Saa see, o sikre siel! hvordan
 Du her kand staae din prøve,
 Vil du endnu, som du er van,
 Guds helligdomme røve?

5, 1: *man regne*] *man regner J-7.* *ye*] en konstant trykkejl. 7, 2: *staae*] *naade J-7.*
 7, 3: *endnu*] *end nu J-3.*

3, 6: *som*] *hører til ham 1 l. 5; sig tilegne*] *tilegne sig i troen.* — 4, 5: Hebr. 6, 6. —
 5, 3: 1. Mos. 19, 23-28. — 5, 4: 4. Mos. 16, 23-35; Choræ] Korns. — 6, 2: *topper syn-*
dens maade] *gør syndens mål tofuldt; maade*] et kar 3; et måle med (hundrede
 måder hvedes, Lk. 10, 7). — 6, 7: *fra synden dem at raade*] *læ dem til at stå fra*
synden. — 7, 4: *Guds helligdomme*] *Jesu legeme og blod i nærværen; at røve dem*
vil sige at rive dem til sig uden at have åndelig ret dertil.

Vil du da altid blive ved,
At komme frem saa ubered,
Og naadens saul bedrøve?

8. Vil du da ey den synd, du veed,
Engang til side sette?
Vil du den pine, JEsus leed,
Evindelig forgiette?
Vil du ey kiende naadens tiid,
Men ret med al din magt og flid
Guds store godhed trette?

9. Er det din mening, at du vil
Ey anderledes blive?
Vil du kun idet leeg og spil
Med JEsu marter drive?
301 Vil du kun hyde munden frem,
Som Judas den forbandet lem,
Og satan hiertet give?

10. Ach tænck, det er en farlig sag,
Sin naades tiid at spille,
Saa kommer vist engang den dag,
At du saa gierne vilde
Fra pinen være qvil og frie,
Men da er naadens tiid forbi,
Din klagen er for silde.

11. O lad endnu dog dette raad
Dig denne stund behage,
Vend om med megen suk og graad,
Din ondskab at beklage,
Som du har drevet hidindtil,
Saa maa du troe, at JEsus vil
Dig an i naade tage.

7, 6: 1. Kor. 11, 28. — 7, 7: Lk. 9, 30. — 8, 5: Lk. 19, 4; *naadens tiid*] se under nr. 108, 1, 1. — 8, 7: *Guds godhed trette*] gøre Gud trist af at vise godhed. — 9, 5-7: Mt. 26, 47-49; Lk. 22, 3; Joh. 13, 27. — 9, 6: Måske betegnes Judas som *den forbandet lem* af: forher lem på Kristi legeme eller Satans lem; måske et meningsort som Judas bød sin mund frem, og hans mund betegnes da som *den forbandet lem*. — 10, 1: *tænck*] betenk. — 10, 3-7: Lk. 16, 22-26. — 11, 5: *drevet*] bedrevet, udøvet.

Alle bergverks skat og evne
 Mod den man er ey at nævne,
 Mod det blod, min siel kand sue
 Ind i viin af livets drue.

4. Ach hvor hungrer mine sinde
 Efter denne kost at finde!
 Ach hvor tit der taarer flyde
 Efter denne mad at nyde,
 Efter blodets kalk mig tørster!
 Fyrste over alle fyrster:
 Ønsker kun, at mine bene
 Sig ved Gud med Gud forene.

5. Frygt og fryd mod disse høye
 Blusser op i sielens øye,
 Denne spises høye maade
 Og den spiisnings dybe maade
 Gjør, at jeg med lyst kand mærke
 Dine hænders store verke,
 Aldrig fandtes den, som kunde
 Den din almagts dyb begrunde.

6. Ney, fornuft! du maa til side,
 Kand det under ey bestride,
 At den spise ey fortæres,
 Hvorved dog saa mange næres,

3, 6: *den man*] *den mann* J. 6, 4: *mange*] *mangen* J.

3, 6: *bergverks*] *bjergverkers*, orig.: in allen bergwerks gründen. — 3, 6: *man*] *mann*, 2. Mos. 16, 4-15, jfr. Joh. 6, 31 flg., her Kristi legeme i nadverbrødet. — 4, 1: *mine sinde*] *mit sind*. — 4, 2: *kost*] *føde*. — 4, 7: *ønsker*] *underforstået »jeg», se til nr. 31, 8, 8: mine bene*] vistnok ud fra gammeltestamentlig sprogbrug = mit indre, min sjæl, Sl. 6, 3: »Mins ben er forfærdede»; Sl. 51, 10: »Lad mig høre fryd og glæde, at de ben må fryde sig, som du har sønderstødt». — 4, 7-8: Ønsket går ud på, at sjælen ved Gud o: ved i nadveren at modtage Kristus, som er sand Gud, må blive forenet med Gud. — 5, 1: *mod disse høye*] over for disse guddommelige højder, det mysterium, der på een gang fremkalder frygt og fryd. — 5, 4: *spiisning*] *bespisning*. — 5, 5-6: *mærk dine hænders store verke*; mærk de store gerninger, som Gud udretter i sjælen; udtrykket *hænders verke* er måske formet under indflydelse af Sl. 158, 8. — 5, 8: *begrunde*] *ulgrunde, fatte*. — 6, 3: *fortæres*] *blive brugt op*.

Nr. 149.

Mel. Jesu søde Pakommelse.

Saa gaaer nu sielens høytid an,
 Vor JEsus med sit legems man
 Og blodet af hans purpur-saar
 Til dig at pleye færdig staaer.

2. Op da, hver naade-hungrig siel!
 Din søde JEsus veed saa vel,
 Hand dig kand give kraft igien,
 Gak du kun trøstig til ham hen.

3. Frygt ey for din uværdighed,
 Din JEsus nok din jammer veed,
 Gak, nyd din frelsers kjød og blod,
 Saa faaer du styrke derimod.

304

4. Ach! see, hvor hand sig stiller frem
 Saa hierte-mild og angenem,
 Hand kommer ey mod dig til dom,
 Ney dertil er hand alt for from.

5. Hvor kand din brudgom mod sin brud
 Vel gaae til døms, og føre ud
 Den af ham selv fuldendte sag,
 End sige paa din æres dag?

Nr. 149. Jfr. 1, 1: *høytid* *højtid* *31*, jfr. nr. 236, 10, 4.

Nr. 149. Original. De 5 originale salmer i afsnittet *Om Alterens Sacramente* har en højst forskellig karakter. I nr. 144 og 147, som hører hjemme før altergangen, møder vi den strenge bordsprædikant. Nr. 145 og 146 er rent personlige digte. Lyse, fulde af følelse. De udtrykker Brorsons Jesusmytisk, det første — før altergangen — i stille inderlighed, det sidste — efter altergangen — i næsten ekstatiske jubel. Endelig har vi her i nr. 149 Brorsons egentlige altergangssalme. Dens første afsnit, v. 1-12, er en sådelt indbydelse, der vil hjælpe sjælen ud over alt, hvad der angaar; fra slutningen af v. 9 er Jesus selv den talende. Derefter kommer i v. 13-18 altergængens svar, som taler glæden over den rigdom, der skænkes ved nærværen. Til sidst sluttet der i v. 19-21 med bøn om at blive bevaret i samfundet med frelseren og få hjælp til at gennemkæmpe den strid, som nu venter. — 1, 1: *gaaer an* begynder, *høytid* måske = bryllup, jfr. nr. 236, 16, 4. — 1, 2: *man* *man*, 2. Mos. 16, 4-15; Joh. 6, 51-55, 51. — 1, 4: *pleje*; vedrørsvæge el. nære, jfr. nr. 47, 3, 8; 78, 8, 5. — 2, 3 med underforstået at er objekt for *veed* i 1, 2. — 3, 2: *nok* fuldtud. — 3, 4: *derimod* mod din *uværdighed* og *jammer*. — 4, 2: *angene* *angene* *angene* *angene*. — 4, 3: Joh. 3, 17. — 4, 4: *from*; mild. — 5, 2, 3: *føre ud den af ham selv fuldendte sag*; gennemføre den retssag, som han selv havde gjort ende på ved at irikende. — 5, 4: *æres dag*; bryllupsdag, jfr. nr. 145, 1.

6. At hand med trusels torden staaer
Blant mange, som til alters gaaer
I verdens sind, som hver er van,
Hvad gaaer det knuste hjerter ad?

7. Du længes til din JEsu hen,
Hand længes efter dig igien,
Den begge siders længsel maa
Dog vist en nær forening naae.

8. Betænk, at hvad dig ængster, alt
Tilhobe er af ham belalt,
Saa vær kun du en kierlig gæst,
Og hold i aanden fryde-fest.

9. Hans hierte staaer i længsels brand,
Hans øyne vinker hvad de kand,
Hans arme favner efter dig,
Og munden raaber: Kom til mig!

10. Tag denne spise, den er sød,
Mit legeme i dette brød,
Der kand dit herte smage, at
Din synd er gandske dig forladt.

11. Kom, drik mit eget blod i viin,
Thi jeg er din, og du est min,
Det er for dig et sikkert pant,
At du est min, at det er sandt. 305

12. Det skeer fordi jeg har dig kier,
Og med dig vil forlindes nær.

6, 8: hver] der H. de J2. 11. 2: est] er J6-7. 11. 4: est] er J6-7.

V. 6: Ligesom i nr. 132, 6 bliver digteren her bange for, at de truselsord, der rettes mod de verdenssindede vane kristne, skal ramme de urette, og han forsikrer derfor, at alt det slet ikke vedkommer de bonfærdige. — 6, 4 knuste hjerter] St. 51, 19, Jbr. nr. 6, 6, 8. — 7, 4: vst] sikkeri, nigjort. — 9, 4: Mt. 11, 28. — V. 10-11 gengiver den hulterske nadvertere. — 11, 4: et det er sandt] måske utdrende: at det virkelig er sandt!

Dig giver jeg mig gaudske hen,
Og vist vil have dig igien.

13. O JESu, søde JESu, hvor
Er dog din kjerlighed saa stor,
Hvad gjør den søde himmel-mad,
Hvad gjør den dog mit hierte glad!

14. Nu gaacr jeg frisk, og trættes ey
At vandre paa den snevre vey,
Den trange stie har ingen trang
Paa mud og styrke til vor gang.

15. Det blod, som flød for syndens gield,
Er i min siel en livets væld,
Det slukte vreden før saa vel,
Nu ledsker det min tørstig siel.

16. Det flyder ind udi mit bryst,
Og drukner verdens vee og lyst,
Det flyder om mit gaudske sind,
Og lukker til Guds have ind.

17. Nu skammer sig den onde sand,
At buen brister i hans haand,
Da hand min arme siel skal see
Ved HERRens bord saa mild at lee.

18. Hand har til mig slet ingen ret,
Min synd er reent forladt, forgiæt,
Hans magt ey magter ved et haar,
Saa længe jeg i JESu staaer.

19. Det giv mig da, min frelsermand,
Som det allene give kand,

17, 2: brister] ruster J³.

13, 3, 4: haand, hvor. — 14, 2, 3: den snevre vey, den trange stie] Mt. 7, 13-14. — 14, 3: traeng] mangel; ordspil mellem traenge og trang. — 15, 5: vreden] Guds vrede, Rom. 8, 9; 1. Thess. 1, 10; før] på langfredag. — 17, 2: at] over, at; jfr. 1. Sam. 2, 4; Sl. 37, 15. — 17, 4: lee] smile. — 18, 2: forgiæt] glem!. — 18, 3: ved et haar] så meget som et hår. — 18, 4: i JESu] i livssamfund med Jesus.

At jeg i din forening maa
Til døden frisk og mandig staae.

20. Jeg veed vel, det vil koste striid,
Og fienden gjør nu mere fliid,
Men dette veed jeg og om dig,
At du skal aldrig slippe mig.

21. Hielp, at jeg strider, som en mand
Mod al den deel os skille kand,
Og det ved dig til sidste striid,
Saa har jeg dig til evig tiid.

19, 3: i *din forening* | forening med *dig*. -- 20, 2: *nu* | netop nu efter altergangen.
-- 21, 2: *al den deel* | alt det. -- 21, 3: *veed dig* | ved din kraft.